

Stanovisko Výboru regionů Balíček opatření EU v oblasti sociálních investic

(2013/C 356/11)

VÝBOR REGIONŮ

- oceňuje strategický přístup, který navrhla Komise, tedy věnovat formou balíčku opatření v oblasti sociálních investic pozornost rozšíření kapacity lidí a jejich zapojení ve společnosti a na trhu práce, což je v zájmu zvýšení prosperity jednotlivců, napomáhá to výkonnosti ekonomiky a přispívá to k tomu, aby EU vyšla z krize silnější, soudržnější a konkurenceschopnější;
- lituje, že balíček opatření v oblasti sociálních investic, který připravila Komise, opomíjí úlohu místních a regionálních orgánů. Místní a regionální orgány mají bezprostřední zkušenosti se sociálními problémy a hrají klíčovou úlohu při koordinaci a provádění činností nutných k jejich řešení;
- konstatuje, že četné místní a regionální orgány již vyvíjejí a provádějí úspěšné programy, které řeší problematiku zmíněnou v balíčku opatření v oblasti sociálních investic. Je tedy třeba podpořit výměnu osvědčených postupů mezi místními a regionálními orgány navzájem;
- vyzývá EU, aby po dohodě s členskými státy zvažila možnost stanovení rámce pro oblast sociálního bydlení, protože sociální bydlení hraje zásadní úlohu v řešení bezdomovectví a vytváření strategií, jejichž těžištěm je otázka bydlení a které jsou založené na prevenci, po nichž volá Komise;
- poukazuje na to, že ESF by měl lépe řešit skutečné potřeby občanů tím, že by místním a regionálním orgánům poskytl větší flexibilitu při stanovování cílů na místní úrovni;
- vyzývá Komisi, aby vypracovala konkrétní prováděcí plán pro balíček opatření v oblasti sociálních investic. Ten by měl zahrnovat mechanismy pro monitorování, koordinaci, nadnárodní výměnu a vzájemné předávání znalostí o tematických prioritách, jako jsou nezaměstnanost mladých lidí, vzdělávání, bezdomovectví, chudoba dětí a péče o osoby se zdravotním postižením a osoby závislé na cizí péči.

Zpravodaj pan Ahmed ABOUTALEB (NL/SES), starosta Rotterdamu

Odkaz sdělení Komise Evropskému parlamentu, Radě, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů Za sociální investice pro růst a soudržnost – včetně provádění Evropského sociálního fondu v období 2014–2020

COM(2013) 83 final

I. POLITICKÁ DOPORUČENÍ

VÝBOR REGIONŮ

Souvislosti a důvody k vypracování stanoviska

1. oceňuje strategický přístup, který navrhla Komise, tedy věnovat formou balíčku opatření v oblasti sociálních investic pozornost rozšíření kapacity lidí a jejich zapojení ve společnosti a na trhu práce, což je v zájmu zvýšení prosperity jednotlivců, napomáhá to výkonnosti ekonomiky a přispívá to k tomu, aby EU vyšla z krize silnější, soudržnější a konkurenceschopnější;

2. připomíná své stanovisko Aktivní začleňování (Úř. věst. C 257, 9.10.2008, s.1), jež zdůraznilo význam místních a regionálních orgánů jako klíčových aktérů v politikách aktivního začleňování;

3. je přesvědčen, že dosáhnout udržitelného růstu, vyrovnaných rozpočtů a sociální soudržnosti je možné jen za vyššího úsilí o vytváření nových pracovních příležitostí, zlepšování sociální ochrany a sociálního začlenění. To se musí plně promítnout do evropského semestru tím, že bude zajištěno, aby byly do mechanismů dozoru a koordinace zahrnuty cíle týkající se zejména důstojných pracovních míst a snižování nerovností, a potažmo rovnováhy ekonomických a sociálních záměrů a neustávajícího úsilí o vyšší hospodářskou, sociální a územní soudržnost s cílem snížit hospodářské a sociální rozdíly mezi regiony;

4. upozorňuje na skutečnost, že problémy v oblasti chudoby a sociálního vyloučení v absolutních číslech jsou obzvláště závažné v městských oblastech, jejichž obyvatelé představují 80 % evropské populace a v nichž vzniká 85 % HDP EU, zatímco venkovské oblasti jsou – vzhledem k nízké výši příjmů a nízké hustotě obyvatel – vystaveny závažným sociálním problémům v relativních hodnotách. V městských oblastech jsou sociální problémy obvykle koncentrovány v určitých čtvrtích, v nichž vznikají ohniska chudoby nezávisle na tom, jak prosperuje dané město;

Obecné připomínky

5. zdůrazňuje, že v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení má zásadní význam, aby byl všem občanům zajištěn rovný

přístup k základním službám obecného zájmu, jako je bydlení, vzdělávání, zdravotní péče, zaměstnání a přístup k sociálním službám, v souladu s tím, co je zakotveno v Listině základních práv Evropské unie. K nutným předpokladům takového vývoje patří solidarita občanů ze všech společenských vrstev. Distribuce těchto základních služeb vyžaduje komplexní přístup s tím, že v procesu hledání řešení se v blízkém i vzdáleném časovém horizontu bude pozornost soustřeďovat na situaci občanů;

6. požaduje jasný závazek ode všech institucí EU k zapojení občanů do všech fází vývoje politik, od projednávání k provádění. V tomto konkrétním okamžiku má zásadní význam, abychom obnovili důvěru v naše demokratické instituce tím, že budeme důsledně reagovat na potřeby a tužby občanů. Hledáním odpovědí na úrovni společenství a užitkováním energie, vůle měnit stav věcí a praktických znalostí skutečných potřeb občanů kromě toho budeme moci získat lepší předpoklady k nalezení realistických a efektivních řešení výzev společnosti. Investice do společenství v rámci lokalit vytváří stabilní městské čtvrti, což bude mít kladný účinek na vnímání bezpečí;

7. vítá skutečnost, že Komise uznává, že zaměstnanost a sociální politika jsou v prvé řadě odpovědností členských států a místních a regionálních orgánů, a respektuje tak zásadu subsidiarity;

8. podporuje názor Komise, že v boji proti nezaměstnanosti má klíčový význam klást větší důraz na opatření zaměřená na vytváření nových pracovních příležitostí, potírání nezaměstnanosti, celoživotní učení, činnosti zvyšující konkurenceschopnost na trhu práce, vzdělávání, odbornou přípravu, rovné příležitosti a další opatření pro zlepšení dovedností a příležitostí občanů. Patří mezi ně umožnění mobility pracovníků a poskytování mikropůjček těm, kdo si přejí založit nebo rozšířit podniky;

9. lituje, že balíček opatření v oblasti sociálních investic, který připravila Komise, opomíjí úlohu místních a regionálních orgánů. Místní a regionální orgány mají podstatný vliv na život většiny občanů Evropy, kteří na jejich území bydlí, pracují a studují nebo vyžadují péči, neboť jsou zdravotně postižení či na cizí péči závislí. Místní a regionální orgány jsou úrovní, na níž se poskytuje většina služeb v oblasti sociálního zabezpečení a hradí většina sociálních dávek;

10. je přesvědčen, že k integrované realizaci aktivních strategií začlenění, které požaduje Evropský parlament a Evropská komise, bude prospěšná výraznější úloha místních a regionálních orgánů v rozhodování. Místní a regionální orgány mají bezprostřední informace o sociálních problémech a klíčovou roli při koordinaci a provádění opatření zaměřených na jejich řešení. Zkušenosti s řešením sociálních výzev mají zásadní význam pro uskutečnění cílů strategie Evropa 2020. Z toho důvodu náleží místním a regionálním orgánům významná role v evropském semestru a při jednání o NPR a jejich provádění;

11. zdůrazňuje, že práce se musí vyplácet. To znamená zajištění dostatečné minimální mzdy a kvality pracovních míst. Pokud někdo (dočasně) není (ještě) schopen pracovat, musí být zajištěny dostatečné existenční podmínky s rovným přístupem k základním preventivním, kapacitačním a aktivačním službám. VR proto vyzývá Evropskou komisi, aby se zabývala nutností realizovat doporučení Rady o minimálním příjmu z roku 1992;

12. konstatuje, že místní orgány musejí zapojit energii všech jednotlivců, občanské společnosti a podniků působících v městských oblastech. Je třeba podporovat inovativního ducha podnikatelů v oblasti sociálního podnikání, kteří mohou přijít s novými řešeními reagujícími na poptávku po službách a infrastruktuře. Regiony a města by měly usilovat o proces spoluvytváření, kdy budou uzavírat produktivní partnerství se soukromým sektorem a skupinami občanské společnosti a současně budou podporovat skutečné a intenzivní zapojení občanů ve všech stádiích sociální inovace (stadium koncepce, plánování, testování, vývoje a provádění);

13. domnívá se, že na místní a regionální úrovni je v oblasti politik sociálního začleňování a integrace důležitá participace všech obyvatel a nemělo by se rozlišovat mezi státními příslušníky třetích zemí a občany EU. Upozorňuje na skutečnost, že příliv nových příchozích v důsledku mobility v rámci EU vytváří nové výzvy v oblasti přizpůsobení veřejných služeb a služeb občanům, pokud jde o ubytování, pracovní příležitosti a vzdělávání. Základní požadavky na začlenění, jež platí pro občany EU, se obecně neliší od těch, které platí pro ostatní příchozí. Musejí se vypořádat s novým jazykem, novými institucemi a někdy s odlišnými společenskými normami;

14. lituje, že Komise jen částečně akceptovala zprávu Evropského parlamentu z vlastní iniciativy o sociálních investicích (2012/2003(INI), 25.7.2012), která požadovala lepší správu pro dosažení cílů zaměstnanosti a sociálních cílů strategie Evropa 2020, a nenavrhuje žádné další zdroje. Balíček opatření v oblasti sociálních investic by měl nabídnout více než politická doporučení adresovaná členskými státy a vyhlášení několika málo legislativních iniciativ. Zejména při probíhající krizi by se měly rozpočty Unie a členských států zaměřit na to, aby zahrnovaly programy zaměstnanosti a sociálních investic;

15. konstatuje, že balíček opatření v oblasti sociálních investic obsahuje komplexní informace o sociálních trendech v Evropě. Používané údaje a informace vycházejí z celostátních nebo regionálních trendů a statistik. Takové úhrnné informace neilustrují v dostatečné míře problémy místní úrovně nebo rozdílné společenské potřeby a deprivace na úrovni velkých měst či na regionální a vnitrostátní úrovni. Sbíráni poznatků o tom, co funguje a co nefunguje na místní úrovni, má zásadní význam pro zajištění toho, aby byla zaváděna opatření jednak účinná a jednak efektivní z hlediska naplňování cílů sociální politiky. VR vybízí evropské instituce, aby sbíraly údaje a informace o sociálních trendech na místní a regionální úrovni a posuzovaly a vyhodnocovaly politiky sociálního začleňování, jež provádí regionální a místní orgány a zejména největší města;

16. upozorňuje na přetrvávající znevýhodnění na základě pohlaví, k němuž stále velmi často dochází u příslušníků vícenásobně znevýhodněných skupin (např. u žen a u matek samoživitelů), a vítá, že si je Evropská komise těchto specifických výzev vědoma a zamýšlí jim věnovat náležitou pozornost;

17. uznává však, že sdělení by mohlo předznamenat jakýsi mezník tím, že definuje sociální politiku jako investici do společnosti, a nikoliv jako náklady vyplývající ze selhání trhu. Takovéto vymezení sociální politiky může podpořit obrat v politice od *nápravných* opatření k opatřením *preventivním*, díky nimž by se problémy jako sociální vyloučení řešily ještě předtím, než by vznikly, nebo oddálit stav závislosti prostřednictvím podpory osobní autonomie a aktivního stárnutí;

18. vítá, že Evropská rada na svém zasedání z 27.–28. června 2013 uznala nutnost posílit sociální rozměr HMU. Úkolem je vybavit EU nástroji na zachování potenciálu skutečné hospodářské konvergence a sociálního pokroku všech členských států namísto spoléhání na mechanismy vnitřní devalvace řešící pouze asymetrické otřesy. S nadějí tedy očekává sdělení Komise o sociálním rozměru EMU, které je plánováno na začátek října 2013;

19. domnívá se, že by sociální rozměr HMU, jak navrhuje Evropský parlament⁽¹⁾, mohl vycházet z Paktu o sociálních investicích založeného na modelu Paktu euro plus. Stanovil by tak cíle pro sociální investice, které mají členské státy učinit, aby splnily cíle strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti, sociální sféře a vzdělávání. Pakt by měl být doplněn srovnávacím přehledem politik zaměstnanosti a sociálních politik,

⁽¹⁾ Usnesení ze dne 20. listopadu 2012 – Pakt o sociálních investicích jako reakce na krizi.

jenž by měl být zřízen v souladu s článkem 148 SFEU a za nějž by odpovídala Rada pro zaměstnanost, sociální politiku, zdraví a ochranu spotřebitele, s cílem odhalit nevyváženost v oblasti zaměstnanosti a v sociální oblasti, která by mohla ohrozit stabilitu hospodářské a měnové unie;

20. vyzývá Evropskou komisi, aby dále prozkoumala, zda je proveditelné, aby unijní pojištění dávek v nezaměstnanosti potenciálně fungovalo jako automatický stabilizátor na úrovni HMU;

21. vítá, že se v závěrech Evropské rady⁽²⁾ zdůrazňuje, že by se v rámci preventivní složky Paktu o stabilitě a růstu mělo dále „využít možností, které nabízí stávající fiskální rámec EU, pokud jde o dosažení rovnováhy mezi potřebou produktivních veřejných investic a cíli v oblasti fiskální kázně“. Očekává tedy, že se Komise bude dále zabývat otázkou kvality veřejných výdajů, mj. problematikou oddělení běžných výdajů a investic ve výpočtu schodku rozpočtu, aby se předešlo tomu, že veřejné investice s dlouhodobými čistými zisky budou započítány jako negativní;

Doporučení

22. má za to, že vzdělávání (formální i informální) by mělo být ústředním prvkem balíčku opatření v oblasti sociálních investic. Nerovný přístup ke vzdělání – zvláště ke kvalitnímu vzdělávání připravujícím mladé lidi na pracovní příležitosti v informační společnosti podporující začlenění a na úlohu aktivního občana v komplexní demokratické společnosti – je kritickou překážkou při mýcení chudoby a zvyšování hospodářského růstu. Členské státy musejí projevit úsilí v investicích do vzdělávání, celoživotního učení a odborné přípravy pro všechny tím, že budou klást zvláštní důraz na vzdělávání dětí v raném věku a přístup k terciárnímu vzdělávání, spolupráci podniků a škol, odbornou přípravu na pracovišti a specializovanou odbornou přípravu pro odvětví s nedostatkem pracovních sil (např. zdravotnictví, čisté technologie, IKT), jakož i na snížení míry předčasného ukončení školní docházky;

23. vítá, že Komise klade důraz na vzdělávání a odbornou přípravu, a domnívá se, že je třeba věnovat větší pozornost odborné přípravě a její kvalitě, a to na základě přijetí konkrétních opatření jak ve fázi poskytování informací, tak ve fázi odborné přípravy a učení. Má-li být ekonomika EU konkurenceschopná v globálním měřítku, potřebuje více řemeslníků, inženýrů a technických pracovníků. Stále bohužel klesá počet lidí v EU, kteří by měli zájem o odbornou přípravu, přestože nabízí významné příležitosti pro boj s nezaměstnaností a udržitelný rozvoj hospodářství;

24. domnívá se, že celoživotní a neustálá odborná příprava musí být vysoce ceněna, řádně financována a účinně prováděna. Evropská unie by měla představit nezbytná dlouhodobá opatření a vyhradit dostatečné prostředky z Evropského sociálního fondu (ESF) pro zlepšení úrovně odborné přípravy;

25. kromě důrazného zaměření na nabídkovou stranu zaměstnatelnosti je třeba více pozornosti věnovat poptávkové straně trhu práce. Skutečnost je taková, že nezaměstnaní jsou převážně lidé s nízkou kvalifikací, volná pracovní místa vyžadují vysokou kvalifikaci a v tomto období krize musíme opatření na straně poptávky doplnit o nástroje na straně nabídky, nad rámec deregulace trhů práce, snižování nákladů na práci a poskytování pobídek nezaměstnaným, aby přijímali špatně placenou práci. Musíme zlepšit dovednosti osob s nízkou kvalifikací a nezaměstnaných tím, že jim poskytneme potřebné schopnosti se učit;

26. vyzývá Komisi, členské státy a regionální a místní orgány, aby prosazovaly lepší předvídaní budoucích potřeb v oblasti dovedností, usilovaly o lepší soulad dovedností a potřeb trhu práce a překlenuly nespojitost, která odděluje svět vzdělávání od světa práce. To je potřebné především v nejnižších segmentech trhu práce, kde je nutné podněcovat k účasti na trhu práce flexibilním a nebyrokratickým způsobem. Například v Nizozemsku vláda, podniky a vzdělávací instituce podepsaly Pakt o technologii, jehož cílem je zlepšit propojení mezi vzděláváním a trhem práce v odvětví technologií a snížit tak nedostatek technických pracovníků. Pakt o technologii byl vyjedнан na celostátní úrovni, ale sestává převážně z opatření regionálního či odvětvového charakteru, přičemž využívá již existující struktury, například různá lokální expertní centra („kenniswerkplaatsen“) pro rozvíjení talentů, zpříjemnění života ve městech a veřejné zdraví v Rotterdamu;

27. zdůrazňuje, že je důležité co nejlépe využít veškerý pracovní potenciál. V případě lidí na okraji trhu práce lze zavést podpůrná opatření, která budou vycházet z pravomocí celostátních orgánů a/nebo orgánů územních samosprávných celků;

28. doporučuje doplnit tři existující pilíře (dostatečnou podporu příjmu, aktivní integraci a kvalitní služby) postupu, jež Komise navrhla ke zlepšení aktivního začleňování lidí nejvíce vzdálených trhu práce, o (sociální) participaci. Sociální participace a začlenění musejí být klíčem pro dosažení našich sociálních záměrů a budování a zachování silných sociálních států. Občané by měli mít zaručenu možnost plného uplatnění

⁽²⁾ Závěry Evropské rady (13. a 14. prosince 2012), kapitola I Hospodářská politika, bod 2.

a dalšího rozvoje svého potenciálu a maximálního využití svého souboru dovedností, přičemž cílem by byla hospodářská soběstačnost;

29. požaduje další upřesnění věcí, pokud jde o *podmíněnost* v oblasti přístupu k sociálnímu zabezpečení. Podmíněnost lze považovat za přijatelnou, pokud zároveň existují sociální transfery, které jednotlivcům zaručí podporu a pobídky k opětovnému nástupu do zaměstnání, vzdělávání nebo odborné přípravy;

30. s ohledem na to, že dle odhadů nemá v EU asi 56 milionů lidí starších 15 let bankovní účet, vítá VR návrh Komise dát každému v Evropské unii právo na základní bankovní účet;

31. vítá záměr Komise prozkoumat využívání nových finančních nástrojů a zejména sociální návratnost investic a sociálně-investiční dluhopisy ke zvýšení pákového účinku veřejných sociálních investic a vyzývá Komisi, aby předložila podrobnější návrhy v této věci a zajistila, aby pravidla EU pro zadávání veřejných zakázek respektovala sociální návratnost investic. V této souvislosti podporuje navrhované zavedení unijního spořicího účtu, jenž by EU mohl poskytnout doplňující finanční prostředky na podporu cílů strategie Evropa 2020 v oblasti zaměstnanosti a růstu na místní a regionální úrovni;

32. podtrhuje, že členské státy, regiony a obce by měly využívat různorodosti svých občanů. Kultura podporující začlenění, v níž je bezpečné být jedinečný a využívat různorodosti ve spojení s ostatními, je nezbytným předpokladem inovace;

33. konstatuje, že četné místní a regionální orgány již vyvíjejí a provádějí úspěšné programy, které řeší problematiku zmíněnou v balíčku opatření v oblasti sociálních investic. Jako příklad je možné uvést jednotné kontaktní místo pro mládež, regionální centra pro mládež a rodinu, strategie v oblasti bezdomovectví preventivního charakteru, založené na přístupu k bydlení, sociální návratnost v rámci investičních strategií, dluhopisy se sociálním dopadem, talentová centra, čtvrti uzpůsobené dětem a plně zapojení. Je tedy třeba podpořit výměnu osvědčených postupů mezi místními a regionálními orgány navzájem. Partnerství a spolupráce místních orgánů jim umožňuje využívat rozsáhlejší zásobárnu zdrojů a zkušeností a zároveň podporuje rozsáhlou participaci při rozvoji s partnery z různých odvětví. Měli bychom tyto zkušenosti plně zohlednit při budování databáze poznatků navržené v balíčku opatření v oblasti sociálních investic a podpoře těchto výměn v kontextu Programu pro sociální změny a inovace;

34. poukazuje na to, že jak Evropský fond pro integraci, tak ESF financovaly programy integrace. Zdroje financování mají však příliš často omezený rozsah poskytovaných služeb. Je třeba zdůraznit, že s ohledem na stále rostoucí mobilitu v EU by měl příští rozpočtový program vyčlenit prostředky na podporu mobilních občanů EU a spojit priority obou fondů a vytvořit program financování pro všechny, nezávisle na jejich státní příslušnosti. Tyto nové finanční nástroje by bylo možné využít k zapojení občanů EU do jazykových a informačních programů, v úzké spolupráci s dalšími zainteresovanými stranami, jako jsou nevládní organizace a zejména soukromý sektor. Komise musí využít svého vlivu a vyzvat některé místní a regionální orgány ve vysílajících zemích k tomu, aby využívaly ESF a Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) a významně investovaly do sociálního a hospodářského rozvoje svých obyvatel;

35. konstatuje, že migrace mezi členskými státy i v jejich rámci sice je pro lidi jeden ze způsobů, jak reagovat na hospodářský pokles, udržitelnější řešení krize však mohou poskytnout komplexnější a dlouhodobější sociální investice v regionech a obcích, které mají nejlepší předpoklady pro pochopení specifík daných oblastí a komunit, neboť se díky nim sníží tlak, jemuž jsou lidé vystaveni a který je nutí pro nalezení pracovního místa opouštět jejich domovy, rodiny a komunity. Schopnost jednotlivců odstěhovat se za prací nebo vzděláním apod. do jiného členského státu může být podmíněna nedostatečnými jazykovými schopnostmi. Proto by mohlo být zapotřebí obnovit úsilí o posílení jazykové výuky na podporu krátkodobé migrace, než budou nalezena dlouhodobá řešení. To také dále stimuluje sociální začleňování;

36. poukazuje názor Komise na místní dopad demografických změn a stárnutí obyvatelstva, které s sebou nesou nové požadavky na sociální infrastrukturu a přístupnost veřejných prostor. Šířící se jev chudoby ve stáří vyžaduje udržitelné systémy sociálního zabezpečení a služeb, jež musejí být přístupné a dosažitelné pro všechny. Je třeba změnit systém orientovaný na péči a spět k zavedení modelu zaměřeného na prevenci, který by prodloužil dobu funkční autonomie a začlenění obyvatel do systému vztahů. Zvláštní pozornost je třeba věnovat podpoře aktivního a zdravého stárnutí Evropanů, kde je nutný posun od přístupu na úrovni institucí k přístupu založenému na společenstvích;

37. lituje, že se pracovní dokument útvarů Komise Dlouhodobá péče ve stárnoucích společnostech nezabývá otázkou chudoby, sociálního vyloučení a důstojnými příjmy seniorů, což může vést k vyšší potřebě dlouhodobé péče. VR rovněž postrádá hlubší analýzu toho, jak mohou strukturální fondy podpořit investice do dlouhodobé péče;

38. má za to, že balíček opatření v oblasti sociálních investic by měl jít ruku v ruce se zvýšeným uznáním úlohy sociální ekonomiky, s tím, že na úrovni EU představují podniky sociální ekonomiky 2 miliony podniků (tj. 10 % všech evropských podniků) a zaměstnávají více než 11 milionů placených pracovníků (což odpovídá 6 % pracující populace EU). Opakuje proto svou výzvu k vytvoření statutu evropské vzájemné společnosti, kterou v březnu 2013 podpořil také Evropský parlament;

39. zdůrazňuje význam meziprofesionální spolupráce mezi sektory zdravotní péče a sociální péče a mezi formálními a neformálními sítěmi v komunitě. Je zapotřebí znát různé druhy sousedské podpory a doplňující úlohy dobrovolníků, profesionálů a sousedů poskytujících podporu. Odborníci by se měli snažit lépe poznat místní komunitu, v níž může sehrát jistou úlohu spolupráce a zprostředkování, které mohou posílit a zprostředkovat sousedskou podporu a dobrovolnickou práci. Tento nový přístup ke správě věcí veřejných, který dosahuje úspěchů v některých evropských městech, by měl být podpořen nástroji na evropské úrovni v zájmu šíření osvědčených postupů v celé Evropě. Jako vhodný nástroj se jeví zavedení systémů, které zajistí jednak informování o občanu (sociální a zdravotní dokumentace), jednak přístup k informacím o prostředcích a službách, jež jsou k dispozici (katalog či portfolio služeb a prostředků a použitelných inovativních technologií, jako jsou pokročilé systémy pro přivolání pomoci, monitorování na dálku atd.);

40. vyzývá EU, aby po dohodě s členskými státy zvažila možnost stanovení rámce pro oblast sociálního bydlení, jak požaduje VR ve svém stanovisku z října 2011 a Evropský parlament ve svém usnesení z 11. června 2013. Sociální bydlení sice nepatří mezi výhradní kompetence EU, avšak řada politik EU (politika hospodářské soutěže, vnitřní trh, strukturální fondy, politika energetické účinnosti, environmentální normy atd.) má na sociální bydlení přímý dopad. Proto je zapotřebí koordinační rámec za účelem zajištění souladu se základními právy a mezi politikami EU s dopadem na oblast bydlení. V této souvislosti VR připomíná, že podle Smlouvy o EU mají veřejné orgány volnost, pokud jde o organizaci sociálního bydlení a stanovení toho, které domácnosti budou způsobilé. Výbor se rovněž domnívá, že sociální bydlení má zásadní význam pro dosažení soudržnosti a nemělo by být omezeno pouze na znevýhodněné osoby, aby byla stimulována sociální rozmanitost;

41. připomíná členským státům a Komisi, že výdaje na sociální bydlení přispívají k řešení naléhavých sociálních potřeb a jsou základem strategických sociálních investic; přispívají také udržitelným způsobem k vytvoření místních pracovních příležitostí, jež není možné externalizovat do zahraničí, a ke stabilizaci hospodářství tím, že brání vzniku bublin na trhu s nemovitostmi, a pomáhají v boji proti změně klimatu a energetické chudobě. VR dále podtrhuje, že sociální bydlení hraje zásadní úlohu v řešení bezdomovectví a vytváření strategií, jejichž těžištěm je otázka bydlení a které jsou založené na prevenci, po nichž volá Komise;

42. vítá zahrnutí bezdomovectví jako tematické priority do balíčku opatření v oblasti sociálních investic i výzvu členskými státům, aby „řešily problém bezdomovectví prostřednictvím komplexní strategie založené na prevenci, přístupech, jejichž těžištěm je otázka bydlení, a přezkumu předpisů a postupů v oblasti vystěhování, se zohledněním klíčových zjištění v pokynech pro řešení problému bezdomovectví, které obsahuje tento balíček“. V této souvislosti vyzývá VR Komisi, aby vypracovala konkrétní rámec EU na podporu zainteresovaných stran a zejména příslušných vnitrostátních, regionálních a místních orgánů, aby bylo možné dosáhnout pokroku v otázce bezdomovectví, a aby při tom zohlednila stanovisko z vlastní iniciativy, které vypracoval Výbor regionů;

43. zdůrazňuje, že abychom mohli úspěšně dosáhnout svých sociálních cílů, musíme reformovat svůj přístup, aby se zlepšily výsledky, jež se dotýkají příjmců, a bylo dosaženo účinnosti a efektivity. Sociální inovace v boji proti chudobě a sociálnímu vyloučení jsou potřebné a měly by být zahrnuty do nařízení o strukturálních fondech, ale mít také významnou úlohu v programu Horizont 2020 a být účinně podporovány Evropským programem pro sociální změny a inovace. Proto by stěžejní iniciativy strategie Evropa 2020, zejména Evropská platforma proti chudobě a sociálnímu vyloučení, měly představovat referenční rámec pro lepší plnění vytyčených cílů;

44. poukazuje na to, že moderní společnosti jsou závislé na vědě a technologii, a to nejen v otázce růstu, ale i v otázkách sociální prosperity a pokroku. Vzájemné působení mezi vědou/výzkumem a společností/občany je často nedostatečné a někdy neexistující. V budoucnosti se proto musí při financování evropského výzkumu věnovat pozornost nejen technickým oborům, ale také vědám sociálním a humanitním, jež by měly rozvíjet poznatky a výzkumnou činnost o problémech a obyvatelnosti městského prostředí a řídicí osídlených oblastí relevantní z praktického hlediska a šířit tyto relevantní poznatky mezi subjekty zodpovědnými za tvorbu městských a územních politik. Doporučujeme zejména nejmodernější projekty hodnotících průzkumů, s cílem budovat znalosti týkající se účinnosti opatření v rámci politik, důvodů jejich fungování, toho, pro jaké sociální skupiny jsou účinné a za jakých okolností. Vítá iniciativy Komise na podporu sociálních inovací a úsilí o sdílení informací o zkušenostech v oblasti inovací;

45. upozorňuje na skutečnost, že regionální politika EU propaguje udržitelný městský rozvoj od roku 1989. Prostřednictvím strukturálních fondů investuje regionální politika do projektů, které podporují řádnou místní správu, zajišťují udržitelné městské prostředí, napomáhají sociálnímu začlenění a rovnosti, regenerují městské oblasti a povzbuzují hospodářský růst a tvorbu pracovních příležitostí. S ohledem na blízkost místních a regionálních orgánů k občanům a jejich odborné orientaci v identifikaci místních potřeb a aspirací je třeba

zdůraznit, že stávající struktura financování by se měla stát snáze přizpůsobivou místním potřebám a měla by umožnit městům a městským oblastem převzít větší díl zodpovědnosti a vůdčí aktivity při koordinaci integrovaných přístupů na úrovni města nebo metropolitní oblasti. Je třeba zlepšit koordinaci ESF a EFRR, aby se podpořila územní soudržnost a přístupy založené na integrovaných oblastech;

46. vítá návrh vyčlenit alespoň 20 % z prostředků ESF v každém členském státě na podporu sociálního začleňování a boj proti chudobě. VR by si přál další záruky v této oblasti, aby bylo zajištěno, že bude financování řádně řízeno a že bude zacíleno na pomoc těm nejpotřebnějším. To může zahrnovat to, že v každém státě budou spíše než na centrální úrovni vyčleněny prostředky na úrovni regionální, a to na základě několika faktorů, podle nichž se určuje nejvyšší potřeba podpůrných opatření (ukazatele chudoby, výše HDP na hlavu, zaměstnanost, školní docházka, přistěhovalectví atp.);

47. volá po okamžitém provedení Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí a požaduje, aby do systému záruk pro mladé lidi byli zahrnuti mladí lidé do 30 let. Jednoznačně schvaluje doporučení Komise k systému záruk pro mladé lidi, jež se týká včasných opatření v případě jedinců, jimž hrozí, že nebudou zapojeni ani do vzdělávacího systému ani do trhu práce ani do odborné přípravy. Zdůrazňuje, že pro jeho realizaci jsou klíčové místní a regionální orgány. Vyjadřuje značné obavy z nedostatku prostředků k financování Iniciativy na podporu zaměstnanosti mladých lidí v průběhu celého příštího programového období (6 mld. EUR) a naléhavě vyzývá, aby byly na tuto novou rozpočtovou linii pro tuto iniciativu s předstihem vyčleněny přiměřené prostředky v prvních letech víceletého finančního rámce. Kritéria pro způsobilost regionů NUTS II by se neměla opírat pouze o kritérium 25% nezaměstnanosti mládeže, ale měla by brát v úvahu významnou odchylku na regionální úrovni od průměrné míry nezaměstnanosti mládeže na úrovni členského státu;

48. poukazuje na to, že ESF by proto měl lépe řešit skutečné potřeby občanů tím, že by místním a regionálním orgánům poskytl větší flexibilitu při stanovování cílů na místní úrovni. Místní a regionální orgány by měly být zapojeny do formulace priorit ESF a správy prostředků tohoto fondu. Pokud jde o právní předpisy, mělo by nařízení, které bude upravovat ESF, vyměřit větší úlohu místním a regionálním orgánům v rámci strategického řízení ESF. VR také žádá, aby byla zavedena povinnost řídicích orgánů ESF prokázat zapojení místních a regionálních orgánů do formulace priorit operačních programů a následného strategického řízení ESF;

49. Konkrétněji se – s odkazem na svá předchozí stanoviska týkající se městské agendy EU a jeho summitu v Kodani v roce 2012 – VR domnívá, že existuje řada možností, jak posílit

praktické zapojení měst: operační programy s jasným městským zaměřením, zapojení měst coby zprostředkujících subjektů, jejich zapojení do řídicích rad, výborů a poradních skupin ESF a spolupráce řídicích orgánů ESF s městy na navrhování a provádění programů. V případě některých větších měst by mohlo být vhodné, aby měly své vlastní operační programy;

50. vyzývá k tomu, aby ESF podporoval modely inovativních služeb a aby nový právní rámec usnadnil a financoval rozvoj služeb na úrovni místního společenství s cílem podpořit opatření politiky trhu práce;

51. poznamenává, že rozpočet na společnou zemědělskou politiku (SZP) Unie je pětikrát větší než rozpočet ESF. To samozřejmě souvisí se skutečností, že SZP je jedinou společnou politikou EU, zatímco financování sociální politiky spočívá do značné míry na rozpočtech členských států a jejich územních celků. Tuto nerovnováhu však může veřejné mínění interpretovat také jako důsledek toho, že se sociální politice EU přisuzuje nízká priorita. VR proto požaduje, aby se obnovené zaměření na sociální politiky EU pojilo se zvýšením prostředků ESF;

52. vítá integrované územní investice jako přístup uplatněný Evropskou komisí v rámci nového období strukturálních fondů ke konsolidaci sociálního, hospodářského a fyzického rozvoje. Vzhledem k zásadnímu významu měst pro sociální, hospodářskou a územní soudržnost musí být evropská podpora mnohem vyšší, než je navrhovaný 5% minimální cíl;

53. konstatuje, že přísná pravidla EU v oblasti veřejných zakázek a státní podpory by měla být v lepším souladu se sociálními politikami a měla by umožnit jejich účinnější vytváření a provádění. V zájmu dosažení tohoto souladu požaduje VR, aby Evropská komise předložila návrh s cílem zlepšit kvalitu a přístupnost sociálních služeb veřejného zájmu, a to na základě článku 14 SFEU;

54. doporučuje, aby byl dokument zrealizován v úzké součinnosti s dalšími pracovními dokumenty útvarů Komise souvisejícími se sdělením, aby tak bylo zajištěno konsistentní a efektivnější provádění. VR vybízí Komisi, aby k této otázce zaujala holistický přístup a přímo do tohoto procesu zapojila místní a regionální orgány;

55. vyzývá Komisi, aby vypracovala konkrétní prováděcí plán pro balíček opatření v oblasti sociálních investic. Ten by měl zahrnovat mechanismy pro monitorování, koordinaci, nadnárodní výměnu a vzájemné předávání znalostí o tematických prioritách, jako jsou nezaměstnanost mladých lidí, vzdělávání, bezdomovectví, chudoba dětí a péče o osoby se zdravotním postižením a osoby závislé na cizí péči. V rámci evropského semestru by měly být konzultovány místní a regionální orgány ohledně přípravy ročních analýz růstu a měly by sehrát významnější úlohu při monitorování pokroku. Členské státy by měly být vedeny ke zlepšování míry konzultace místních a regionálních orgánů a jejich informování a zapojení do rozhodovacího procesu, neboť sociální investice se dotýkají samého jádra činnosti místních a regionálních orgánů.

V Bruselu dne 9. října 2013

předseda
Výboru regionů

Ramón Luis VALCÁRCEL SISO
